

Додаток до Рішення Комітету
Верховної Ради України з питань правової
політики та правосуддя
від 06 вересня 2016 року
(протокол № 50)

ЗВІТ
Комітету Верховної Ради України
з питань правової політики та правосуддя
за період роботи четвертої сесії
Верховної Ради України восьмого скликання
(лютий – липень 2016 року)

Верховна Рада України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України створює з числа народних депутатів України комітети Верховної Ради України та обирає голів, перших заступників, заступників голів та секретарів цих комітетів (частина перша статті 89 Конституції України).

Комітет Верховної Ради України – орган Верховної Ради України, який утворюється з числа народних депутатів України для здійснення за окремими напрямками законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій. Організація, повноваження та порядок діяльності комітетів Верховної Ради України визначаються Конституцією України, законами України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», іншими законами України, Регламентом Верховної Ради України та постановами Верховної Ради України (частина перша статті 1, стаття 2 закону України «Про комітети Верховної Ради України»).

Відповідно до статті 11 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» комітети Верховної Ради України здійснюють законопроектну, організаційну та контрольну функції.

На виконання організаційної функції Комітет з питань правової політики та правосуддя за звітний період (з лютого по липень 2016 року) провів 7 відкритих засідань, на яких розглянуто 85 питань, серед яких 67 – щодо проектів законів, з них 22 – з опрацювання яких Комітет визначено головним. Окрім того, Комітетом розглянуто 5 питань з контролю за виконанням законів України, а також низку інших питань.

Протягом всієї сесії члени та секретаріат Комітету співпрацювали з іншими структурними підрозділами Апарату Верховної Ради України,

зокрема, з Головним юридичним, Інформаційним, Головним науково-експертним, Головним організаційним управліннями Апарату Верховної Ради України, Головним управлінням документального забезпечення Апарату Верховної Ради України, Прес-службою Апарату Верховної Ради України, секретаріатами інших комітетів, депутатських фракцій і груп Верховної Ради України, а також Інститутом законодавства Верховної Ради України.

Щодо здійснення законопроектної функції Комітетом та секретаріатом Комітету здійснено наступну роботу.

Опрацювання законопроектів, щодо яких Комітет визначено головним. Серед 22 законопроектів, із опрацювання яких Комітет визначено головним, найбільшу увагу до себе як зі сторони депутатського корпусу, так і зі сторони експертного середовища та громадськості привернули, насамперед, такі проекти законів:

- про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) (реєстр. № 3524 в редакції від 26 січня 2016 року), поданий Президентом України як невідкладний;
- про судоустрій і статус суддів (реєстр. № 4734 від 30 травня 2016 року), поданий Президентом України і визначений як невідкладний;
- про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (реєстр. № 2506а від 14 серпня 2015 року), поданий Президентом України;
- про виконавче провадження (реєстр. № 2507а від 14 серпня 2015 року), поданий Президентом України;
- про медіацію (реєстр. № 3665 від 17 грудня 2015 року), поданий народними депутатами України Шкрум А.І., Пташник В.Ю. та іншими;
- про медіацію (реєстр. № 3665-1 від 29 грудня 2015 року), поданий народним депутатом України Ківаловим С.В.;
- про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження системи автоматизованого арешту коштів у цивільному та господарському судочинстві (реєстр. № 3768 від 14 січня 2016 року), поданий Президентом України як невідкладний;
- про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України (щодо негайного розгляду судами позовів про примусове видворення або щодо затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення іноземців та осіб без громадянства або забезпечення передачі іноземців та осіб без громадянства відповідно до міжнародних договорів про реадмісію) (реєстр. № 3154 від 21 вересня 2015 року), поданий Кабінетом Міністрів України;
- про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо встановлення факту народження або смерті на тимчасово окупованій території України (реєстр. № 3171 від 22 вересня 2015 року), поданий Кабінетом Міністрів України.

Комітет, розуміючи необхідність усунення неузгодженостей у конституційно-правовому та законодавчому регулюванні діяльності судової влади в Україні для її стабільного функціонування та забезпечення конституційних гарантій судового захисту в Україні, а також зважаючи на суспільні виклики та відповідні очікування щодо позитивних зобов'язань Держави стосовно змін у цій сфері законодавчого регулювання з метою відновлення довіри громадян до судової системи та підвищення якості здійснення правосуддя в Україні, на своєму засіданні 02 червня 2016 року (протокол № 48) розглянув проекти законів про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя), реєстр. № 3524, та про судоустрій і статус суддів, реєстр. № 4734. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) Комітетом рекомендовано Верховній Раді України прийняти остаточно як закон, а проект Закону про судоустрій і статус суддів – прийняти за основу та в цілому як Закон з урахуванням правок та пропозицій, висловлених і підтриманих на засіданні Комітету. Того ж дня вказані законопроекти прийнято парламентом та підписано Президентом України 07 червня 2016 року і 13 липня 2016 року відповідно.

Також Комітетом на своєму засіданні 17 лютого 2016 року (протокол № 43) розглянуто проекти законів про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів, реєстр. № 2506а, про виконавче провадження, реєстр. № 2507а, і рекомендовано Верховній Раді України прийняти вказані законопроекти в другому читанні та в цілому. Парламентом вказані законопроекти прийнято 02 червня 2016 року та 02 липня 2016 року підписано Президентом України.

На думку Комітету, актуальність вказаних законопроектів зумовлена тим, що виконання судових рішень – один із основних критеріїв, за яким громадяни оцінюють спроможність, ефективність і чесність влади. В Україні залишаються невирішеними проблеми, пов'язані, зокрема, із хронічним невиконанням рішень національних судів, про що неодноразово зазначав Європейський суд з прав людини в своїх рішеннях щодо України (наприклад, у справах «Юрій Миколайович Іванов проти України»; «Шмалько проти України»; «Войтенко проти України»; «Півненко проти України»).

Так, в Україні виконання рішень судів покладено на державну виконавчу службу, основним завданням якої визначено своєчасне, повне і неупереджене примусове виконання судових рішень, передбачених законом. Однак, статистичний аналіз поточної ситуації з примусовим виконання судових рішень державною виконавчою службою, наводить на невтішні висновки та підтверджує нагальну потребу реформування системи виконання рішень з урахуванням реалій сьогодення українського суспільства і дієвого досвіду закордонних партнерів у цій сфері. Отже, запровадження в Україні змішаної системи виконання рішень має стати першим кроком на шляху реформування системи виконання судових рішень і рішень інших органів.

На часткове вирішення окресленої вище проблеми спрямований також проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження системи автоматизованого арешту у цивільному та господарському судочинстві, реєстр. № 3768, який розглянуто Комітетом на своєму засіданні 30 березня 2016 року (протокол № 45) та рекомендовано Верховній Раді України прийняти його за основу. Згодом вказаний законопроект доопрацьовано Комітетом та на своєму засіданні 07 липня 2016 року (протокол № 49) рекомендовано Верховній Раді України прийняти його за основу.

З приводу цього законопроекту члени Комітету зазначили, зокрема, що впровадження системи автоматизованого арешту коштів є обґрунтованим, та погодилися, що створення і забезпечення функціонування у судах та органах державної виконавчої служби автоматизованої системи арешту коштів сприятиме забезпеченню оперативного виконання судових рішень та постанов державного виконавця про накладення арешту на грошові кошти боржників, що знаходяться на банківських рахунках.

Проекти законів про медіацію, реєстр. № № 3665, 3665-1, розглянуто Комітетом на своєму засіданні 12 травня 2016 року (протокол № 47) та рекомендовано Верховній Раді України проект Закону про медіацію, реєстр. № 3665, прийняти за основу, врахувавши при доопрацюванні до другого читання слушні положення проекту Закону про медіацію, реєстр. № 3665-1.

Необхідність запровадження інституту медіації у вітчизняній системі права, як відзначив Комітет у своєму висновку на вказані законопроекти, ґрунтується на позитивних результатах практики застосування інституту примирення в багатьох країнах світу та на спрямованості України гармонізувати національне законодавство із законодавством Європейського Союзу. Так, запровадження механізмів альтернативного вирішення спорів є доцільним на сучасному етапі розвитку правової системи, адже не тільки сприятиме зменшенню навантаження на судову систему, а й пришвидшить вирішення спорів. Саме тому прийняття нормативно-правового акту, який забезпечить належне врегулювання процедури медіації, обов'язковість прийнятих в її результаті рішень, є передумовою застосування цього альтернативного способу вирішення спорів.

Крім того, Верховною Радою України 04 лютого 2016 року прийнято опрацьований Комітетом протягом роботи третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання проект Закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України (щодо негайного розгляду судами позовів про примусове видворення або щодо затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення іноземців та осіб без громадянства або забезпечення передачі іноземців та осіб без громадянства відповідно до міжнародних договорів про реадмісію), реєстр. № 3154. 26 лютого 2016 року вказаний Закон підписано Президентом України.

Прийняття вказаного законопроекту у тому числі пов'язано з тим, що члени Комітету звернули увагу на важливість створення необхідної законодавчої та інституційної бази для досягнення візової лібералізації з Європейським Союзом та загалом позитивно оцінили запропоновані Урядом новачки до адміністративного процесуального законодавства. Одночасно під час розгляду законопроекту члени Комітету зауважили, що хоча скорочення строків адміністративного провадження у справах про примусове видворення або про затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення іноземців та осіб без громадянства покликане забезпечити оперативність судового розгляду таких справ, необхідно також встановити перелік процедурних гарантій, який дозволить особі здійснити ефективний судовий захист під час застосування прискорених міграційних процедур. Комітетом одночасно було вказано на те, що прийняття цього законопроекту як закону дозволить удосконалити положення судового захисту іноземців та осіб без громадянства, а також сприятиме встановленню відповідності вітчизняного законодавства у сфері управління міграцією європейським стандартам.

04 лютого 2016 року парламентом також прийнято проект Закону, опрацьований Комітетом протягом роботи третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання, про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо встановлення факту народження або смерті на тимчасово окупованій території України, реєстр. № 3171, та 19 лютого 2016 року вказаний Закон підписано Президентом України.

Значна увага Комітету була приділена зазначеному законопроекту у зв'язку з тим, що громадяни України, які перебувають в складних життєвих умовах, пов'язаних з тимчасовою окупацією території України, потребують додаткового законодавчого гарантування реалізації конституційних прав і свобод, у тому числі створення оптимальних умов для судового провадження у справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України.

З огляду на надходження до Комітету численних звернень щодо повноважень міської ради в частині виконання окремих положень Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 09 квітня 2015 року № 317-VIII, Комітет на своєму засіданні 12 травня 2016 року (протокол № 47) схвалив роз'яснення Комітету щодо застосування окремих положень вказаного Закону.

Опрацювання законопроектів, щодо яких Комітет подає висновки до головного Комітету. Протягом роботи четвертої сесії Верховної Ради України восьмого скликання Комітетом підготовлено 45 висновків щодо відповідності законопроектів положенням Конституції України, з них 12 законопроектів щодо питань законодавчого забезпечення правоохоронної

діяльності; 5 – щодо питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; по 4 – щодо питань економічної політики та щодо питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму; по 3 – з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України і щодо питань аграрної політики та земельних відносин; по 2 – стосовно питань з промислової політики та підприємництва, щодо питань національної безпеки і оборони, відносно питань культури і духовності, з питань науки і освіти, а також з приводу питань податкової та митної політики; по 1 – щодо питань бюджету, з питань запобігання і протидії корупції, стосовно питань охорони здоров'я, а також з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення.

При цьому за висновком Комітету лише 5 із 45 законопроектів містять положення, що суперечать нормам Конституції України.

Під час підготовки висновків щодо відповідності законопроектів нормам Основного Закону України до розгляду на засіданні Комітету співробітники секретаріату Комітету керувалися не лише положеннями Конституції України та правовими позиціями Конституційного Суду України, а й враховували міжнародні стандарти з прав людини, закріплені, зокрема, у Загальній декларації прав людини, прийнятій і проголошеній резолюцією 217 А (ІІІ) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року, Міжнародному пакті про громадянські і політичні права та Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права, прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Рим, 04 листопада 1950 року) та протоколах до неї, Європейській соціальній хартії (Страсбург, 03 травня 1996 року), Декларації «Про свободу вираження поглядів та інформації», ухваленій Комітетом міністрів Ради Європи на 70-й сесії від 29 квітня 1982 року.

Крім того, під час аналізу законопроектів застосовувалася прецедентна практика Європейського суду з прав людини, а саме рішення у справах «Брумареску проти Румунії», «Ротару проти Румунії», «Веренцов проти України», «Єлоєв проти України», «Газета «The Sunday Times» проти Сполученого Королівства (№ 1)», «Реквенї проти Угорщини», «Меріт проти Угорщини», «Маестрі проти Італії», «Смирнов проти Росії», «Худойоров проти Росії», «Ернст та інші проти Бельгії», «Олссон проти Швеції», «Маркс проти Німеччини», «Спорронг і Лоннрот проти Швеції», «Джеймс та інші проти Сполученого Королівства».

Разом з тим у випадках, коли цього вимагали запропоновані законопроектом зміни, співробітники секретаріату Комітету, не обмежуючись наведеними вище джерелами права, досліджували також директиви Європейського Союзу, наприклад, Директиву 2001/83/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу від 06 листопада 2001 року «Про Кодекс спільноти відносно лікарських препаратів, призначених для споживання людьми», доповіді Європейської комісії за демократію через право та вітчизняну правову доктрину.

Повноваження Комітету у сфері судоустрою та статусу суддів. Відповідно до предмету відання Комітету щодо обрання на посади суддів безстроково, звільнення суддів, надання згоди на затримання чи арешт суддів та забезпечення діяльності судів Верховною Радою України за звітний період звільнено з посад 309 суддів.

Згідно зі статтею 216 Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада звільняє з посад суддів Конституційного Суду України, призначених Верховною Радою, та суддів, обраних безстроково, відповідно до частин п'ятої, шостої статті 126 Конституції України, статті 23 Закону України «Про Конституційний Суд України» та Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Підготовку питань про звільнення з посад суддів Конституційного Суду України та суддів, обраних Верховною Радою безстроково, до розгляду на пленарних засіданнях Верховної Ради організовує Голова Верховної Ради України, а в разі його відсутності - Перший заступник чи заступник Голови Верховної Ради України.

Так, на підставі подань Вищої ради юстиції та за дорученнями керівництва Верховної Ради України Комітетом підготовлено низку проектів постанов про звільнення суддів. Зокрема, Верховною Радою України звільнено з посад двох суддів Конституційного Суду України:

- Стецюка П.Б. – відповідно до пункту 26 частини першої статті 85, пункту 9 частини п'ятої статті 126, статті 149 Конституції України у зв'язку з поданням заяви про відставку (Постанова Верховної Ради України від 05 липня 2016 року № 1431-VIII);
- Пасенюка О.М. – відповідно до пункту 26 частини першої статті 85, пункту 2 частини п'ятої статті 126, статті 149 Конституції України у зв'язку з досягненням шістдесяти п'яти років (Постанова Верховної Ради України від 05 липня 2016 року № 1432-VIII).

Крім того, Верховною Радою України звільнено з посад 307 суддів судів загальної юрисдикції (постанови Верховної Ради України від 04 лютого 2016 року № № 996-VIII, 997-VIII, від 19 квітня 2016 року № № 1118-VIII-1313-VIII, від 05 липня 2016 року № № 1433-VIII, 1434-VIII), з яких:

- у зв'язку із порушенням присяги – 193 судді судів загальної юрисдикції Автономної Республіки Крим;
- у зв'язку з поданням заяви про відставку – 93 судді;
- у зв'язку з досягненням 65 років – 3 судді;
- у зв'язку з неможливістю виконувати свої повноваження за станом здоров'я – 4 судді;
- у зв'язку з поданням заяв про звільнення з посади за власним бажанням – 14 суддів.

Більш того, 28 та 30 березня 2016 року до Верховної Ради України надійшло 2 подання Генерального прокурора України, підтримані та внесені Головою Верховного Суду України, про надання згоди на затримання та арешт судді Сєверодонецького міського суду Луганської області Юхимука Р.С. та судді Малиновського районного суду міста Одеси

Бурана О.М. відповідно.

У вказаних поданнях та доданих до них матеріалах зазначено конкретні факти скоєння суддями кримінальних правопорушень, зазначено про їхню причетність та участь у скоєнні злочинів на основі одержаних доказів під час досудового розслідування, обґрунтовано необхідність надання згоди на їх затримання у зв'язку із ухилянням від слідства та відсутністю можливості встановити їх місцезнаходження.

На підставі статті 220 Регламенту Верховної Ради України Комітетом в терміновому порядку на своєму засіданні 30 березня 2016 року (протокол № 45) розглянуто обидва подання Генерального прокурора України, їх визнано такими, що відповідають вимогам частини першої статті 220 Регламенту Верховної Ради України та можуть бути підтримані. В зв'язку з цим на розгляд парламенту внесені проекти постанов про надання згоди на затримання та арешт (взяття під варту) суддів, за результатами розгляду яких Верховною Радою України надано згоду на затримання та арешт (взяття під варту):

- судді Малиновського районного суду міста Одеси Бурана О.М. (постанови Верховної Ради України від 31 березня 2016 року № № 1064-VIII, 1065-VIII);
- судді Северодонецького міського суду Луганської області Юхимука Р.С. (постанови Верховної Ради України від 19 квітня 2016 року № № 1116-VIII, 1117-VIII).

Також у Комітеті з питань правової політики та правосуддя за результатами виконання доручень Голови Верховної Ради України на підставі відповідних подань Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України підготовлено проекти постанов Верховної Ради України про обрання суддів для внесення на розгляд Верховної Ради України у порядку, встановленому частиною п'ятою статті 214 Регламенту Верховної Ради України, всього щодо обрання 272 суддів (проекти постанов про обрання суддів від 09 лютого 2016 року за реєстр. № № 3105-3, 3105-4, від 10 березня 2016 року за реєстр. 3105-5, від 24 березня 2016 року за реєстр. № 3105-6, від 25 березня 2016 року за реєстр. № 3105-7, від 04 липня 2016 року за реєстр. № 3105-8, від 06 липня 2016 року № 3105-9).

Організаційні повноваження Комітету. Комітетом на своїх засіданнях 17 лютого 2016 року та 12 квітня 2016 року (протоколи № № 43 та 46 відповідно) прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 та частини другої статті 115 Конституції України прийняти відставку Міністра економічного розвитку і торгівлі України Айвараса Абромавичуса та відставку Прем'єр-міністра України Яценюка А.П. відповідно.

Контрольні повноваження Комітету. На виконання статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо аналізу практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх

посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, Комітетом на своєму засіданні 12 травня 2016 року (протокол № 47) розглянуто та прийнято до уваги інформацію:

- щодо заходів, здійснених Кабінетом Міністрів України та Центральною виборчою комісією на виконання положень Закону України «Про місцеві вибори»;
- щодо заходів, здійснених Центральною виборчою комісією на виконання прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо організації проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів»;
- Рахункової палати України щодо результатів аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Центральною виборчою комісією;
- щодо виконання Кабінетом Міністрів України прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо деяких питань спадкування»;
- щодо виконання Кабінетом Міністрів України прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення реалізації права на спадкування».

Проведення «круглих столів». На виконання Плану роботи Комітету за період роботи четвертої сесії Верховної Ради України восьмого скликання Комітетом з питань правової політики та правосуддя проведено «круглі столи» на теми:

- «Проблеми впровадження в Україні безоплатної правової допомоги» (лютий 2016 року), під час якого обговорено перші здобутки щодо впровадження інституту безоплатної правової допомоги в Україні та перспективи вдосконалення надання безоплатної правової допомоги. Крім того, учасники «круглого столу» обмінялися думками стосовно доцільності розширення суб'єктного складу осіб, які мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, визначення критеріїв для отримання ними безоплатної вторинної правової допомоги, а також особливостей її надання;
- «Правові засади досудового врегулювання спорів та альтернативні способи їх вирішення» (березень 2016 року), під час якого учасники особливу увагу приділили питанням доцільності запровадження інститутів позасудового врегулювання спорів в Україні як процедур, альтернативних судовому розгляду, та відповідного законодавчого регулювання, застосування примирних процедур у позасудовому врегулюванні спорів в Україні, в тому числі й державними органами, переваг та недоліків такого врегулювання, системи його методів, перспективних шляхів вдосконалення системи правосуддя шляхом запровадження альтернативних способів вирішення спорів;

- «Правовий статус нормативно-правових актів та перспективи вдосконалення його законодавчого врегулювання» (травень 2016 року), під час якого учасники висловили своє бачення щодо удосконалення нормативно-правового регулювання нормотворчого та законодавчого процесів в Україні в умовах сьогодення, а також вказали на переваги й недоліки прийняття єдиного законодавчого акту про нормативно-правові акти, який установлював би вимоги щодо розроблення всіх нормативно-правових актів, їхнього прийняття, набрання ними чинності, обліку;
- «Підсумки реалізації Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» (червень 2016 року). Учасники «круглого столу» обговорили проблемні аспекти виконання деяких положень Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», а також заслухали інформацію Українського інституту національної пам'яті щодо обсягу здійснених заходів, пов'язаних із демонтажем пам'ятників та пам'ятних знаків, присвячених особам та подіям, визначених Законом, кількості перейменованих районів, населених пунктів, об'єктів топоніміки населених пунктів, географічних об'єктів, назви яких містили символіку комуністичного тоталітарного режиму, та інформацію щодо прийнятих Міністерством юстиції України рішень про невідповідність діяльності, найменування та/або символіки юридичних осіб, політичних партій, їх обласних, міських, районних організацій або інших структурних утворень, передбачених статутом політичних партій, інших об'єднань громадян вимогам Закону.

У роботі «круглих столів» взяли участь народні депутати України, представники органів державної влади, науковці, експерти, судді, представники вищих навчальних закладів, міжнародного та вітчизняного експертного середовища, громадських об'єднань, асоціацій.

Звернення громадян, особистий прийом громадян. Комітет виконує значний обсяг роботи щодо розгляду звернень, які до нього надходять як за допомогою засобів зв'язку, так і шляхом подання їх на особистому прийомі, у порядку та згідно із вимогами Закону України «Про звернення громадян». При опрацюванні звернень Комітет, діючи в межах своїх законодавчо визначених повноважень та предметів відання, не лише надає відповіді по суті звернень, а й намагається знайти можливі шляхи вирішення порушених у них питань та по можливості роз'яснює норми чинного законодавства України.

Так, до Комітету за період четвертої сесії роботи Верховної Ради України восьмого скликання (станом на 22 липня 2016 року) надійшло 2414 листів, із них – 1062 звернення, які можна класифікувати:

- 1) за ознакою надходження:
 - первинні - 378
 - повторні - 574
 - дублетні - 102
 - неодноразові - 8
- 2) за видами:
 - пропозиції (зауваження) - 71
 - заяви (клопотання) - 774
 - скарги - 217
- 3) за суб'єктом:
 - індивідуальні - 957
 - колективні 104
- 4) за результатами розгляду:
 - вирішено позитивно - 93
 - відмовлено у задоволенні - 7
 - надано роз'яснення 744
 - повернуто авторові - 1
 - направлено за належністю - 167
 - не підлягає розгляду - 1
 - в процесі опрацювання - 49
- 5) порушені у зверненнях питання:
 - забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації прав і свобод громадян - 777
 - діяльності Верховної ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України - 98
 - державного будівництва, адміністративно-територіального устрою - 62
 - соціального захисту - 23
 - фінансової, податкової, митної політики - 15
 - діяльності органів місцевого самоврядування - 14
 - культури та культурної спадщини - 12
 - діяльності органів місцевого самоврядування - 12
 - інші - 49.

Крім того, протягом звітного періоду до Комітету надійшло 37 інформаційних запитів, зокрема, щодо обрання та звільнення суддів; стадії розгляду проектів законів про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (реєстр. № 2506а від 14 серпня 2015 року), про виконавче провадження (реєстр. № 2507а від 14 серпня 2015 року); присутності на засіданнях Комітету членів Комітету, кількості проведених планових та позапланових засідань Комітету, надання відомостей про кандидатів на посади членів Центральної виборчої комісії.

Також у Комітеті за період четвертої сесії роботи Верховної Ради України восьмого скликання за дорученням Голови Верховної Ради України розглянуто 57 електронних петицій, що не набрали необхідної кількості

голосів на їх підтримку.

Відповідно до положень частин десятої та одинадцятої статті 23-1 Закону України «Про звернення громадян» електронна петиція, адресована Верховній Раді України, розглядається у порядку, встановленому названою статтею, за умови збору на її підтримку не менш як 25000 підписів громадян протягом не більше трьох місяців з дня оприлюднення петиції. Електронна петиція, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку, після завершення строку збору підписів на її підтримку розглядається як звернення громадян відповідно до зазначеного Закону.

Електронні петиції, що не набрали необхідної кількості голосів на їх підтримку, та розглядались у Комітеті в порядку Закону України «Про звернення громадян», стосувались, зокрема, внесення змін до Конституції України, прискорення процесу ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду, ініціювання негайного розпуску Центральної виборчої комісії України, запровадження механізму відкликання особи з будь-якої виборної посади, проведення негайної судової реформи шляхом оновлення всього суддівського корпусу, прийняття Закону України «Про імпічмент Президента України» тощо.

На виконання Розпорядження Голови Верховної Ради України від 06 лютого 2008 року № 224 «Про порядок організації та проведення особистого прийому громадян у Верховній Раді України» на особистому прийомі громадян, який відбувся 11 лютого 2016 року у приймальні Верховної Ради України, заступником голови Комітету Яніцьким В.П. і членами Комітету – народними депутатами України Ілленком А.Ю., Новак Н.В., Помазановим А.В., Соболевим С.В. прийнято 21 особу, в наслідок чого Комітетом опрацьовано 22 звернення. Більшість звернень стосувались питання забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізації прав і свобод громадян – шістнадцять (72,7%), аграрної політики і земельних відносин, соціального захисту – по два (9,1%), житлової політики, діяльності Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України – по одному (4,6%).

Зокрема, на особистому прийомі до народного депутата України – члена Комітету Помазанова А.В. звернулася вимушена переселенка з Донецької області Володіна О.О., яка нині проживає в с. Лісники Києво-Святошинського району Київської області, щодо стану судового розгляду в кримінальному провадженні за обвинуваченням громадянки Скибун Т.Д. у скоєнні дорожньо-транспортної пригоди, внаслідок якої загинула донька заявниці. Після відповідного звернення Голови Комітету до Генеральної прокуратури України прокурор Київської області поінформував, що апеляційний суд Київської області скасував вирок Києво-Святошинського районного суду Київської області в частині призначеного Скибун Т.Д. покарання і ухвалив новий вирок, яким призначив їй покарання у виді чотирьох років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортними засобами строком на три роки.

Також на особистому прийомі до народного депутата України – члена Комітету Ілленка А.Ю. звернувся інвалід війни Григоренко О.О. з м. Києва щодо затягування в розслідуванні працівниками місцевих правоохоронних органів кримінальних проваджень, порушених за фактом невиконання службовими особами Київського міського центру по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат та Головного управління Пенсійного фонду України в м. Києві судових рішень щодо нарахування та виплати заявникові соціальних виплат як постраждалому внаслідок Чорнобильської катастрофи. У відповідь на звернення Голови Комітету Заступник голови – начальник Головного слідчого управління Національної поліції України повідомив, що за результатами проведеної перевірки виявлено порушення, допущені працівниками Солом'янського та Шевченківського управлінь поліції Головного управління Національної поліції у м. Києві під час здійснення ними досудового розслідування в даних кримінальних провадженнях. Прокуратурою Солом'янського району м. Києва скасовано рішення про закриття кримінального провадження, порушеного за фактом невиконання службовими особами Київського міського центру по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат судового рішення, а ухвалою Шевченківського районного суду м. Києва досудове розслідування в кримінальному провадженні, порушеному за фактом невиконання службовими особами Головного управління Пенсійного фонду України в м. Києві судового рішення, відновлено. Слідче управління Головного управління Національної поліції у м. Києві зобов'язало керівництво Солом'янського та Шевченківського управлінь поліції вжити заходів щодо належної організації досудових розслідувань у даних кримінальних провадженнях.

Крім того, до народного депутата України – члена Комітету Соболева С.В. звернувся підприємець Науменко О.П. з селища Бородянка Київської області щодо тяганини з проведенням досудового розслідування в кримінальних провадженнях, порушених на підставі заяв про злочини, вчинені проти нього та його батька. Після відповідного звернення народного депутата України Соболева С.В. до Генеральної прокуратури України прокурор Київської області поінформував, що з метою активізації досудового розслідування у зазначених кримінальних провадженнях прокуратурою області направлено лист-зауваження керівнику Фастівської місцевої прокуратури з вимогою забезпечити належну організацію процесу розслідування в даних кримінальних провадженнях та прийняти обґрунтовані законні процесуальні рішення в розумні строки.

До Заступника Голови Комітету Яніцького В.П. на особистому прийомі звернулася пенсіонерка, інвалід II групи Продан В.П. з м. Києва щодо вирішення низки питань соціального спрямування, зокрема, призначення субсидії на оплату житлово-комунальних послуг та забезпечення санаторно-лікувальною путівкою. На відповідне звернення Голови Комітету до Київської міської державної адміністрації заступник голови Київської міської державної адміністрації повідомив, що громадянці Продан В.П. призначено

житлову субсидію терміном на дванадцять місяців з розрахунку 7,66 відсотка середньомісячного сукупного доходу сім'ї з травня 2015 року по квітень 2016 року включно. Крім того, громадянці Продан В.П. на початку опалювального сезону, у жовтні 2015 року, без її звернення проведено перерахунок житлової субсидії з урахуванням нарахувань на опалення, різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги та кількістю опалювальних днів у жовтні 2015 року й 25-тивідсотковою пільгою як дитині війни. Що стосується забезпечення громадянки Продан В.П. санаторно-курортною путівкою, то за повідомленням директора Департаменту охорони здоров'я Київської міської державної адміністрації громадянці Продан В.П. надано направлення для одержання у 2016 році путівки на санаторно-курортне лікування.

Таким чином, усі письмові та усні звернення громадян, отримані під час особистого прийому, розглядалися і опрацьовувалися у секретаріаті Комітету, Головою Комітету давалися відповідні доручення, які разом із зверненнями громадян надсилалися до компетентних органів державної влади та органів місцевого самоврядування, правоохоронним органам.

Співпраця Комітету з органами державної влади та місцевого самоврядування. Комітет здійснює свої повноваження у тісній співпраці з органами державної влади та місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана з предметами відання Комітету. Зокрема, представники Адміністрації Президента України, Верховного Суду України, Генеральної прокуратури України, Міністерства юстиції України, Державної судової адміністрації України, Ради суддів України неодноразово запрошувались на засідання Комітету, робочої групи, круглі столи, а також залучались до міжнародної співпраці.

Міжнародна співпраця. Комітетом продовжено роботу щодо налагодження міжнародної співпраці із залученням до роботи представників міжнародних експертних організацій, зокрема, і в рамках підписаного Меморандуму про співпрацю між Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя та Координатором проектів ОБСЄ в Україні.

Так, у Комітеті 18 лютого 2016 року відбулася зустріч із групою радників Верховного Комісара ОБСЄ у справах національних меншин за участі народних депутатів України – членів Комітету Новак Н.В., Денисенка В.І., Сторожука Д.А., народного депутата України Юринець О.В., а також співробітників секретаріату Комітету. Під час зустрічі обговорено окремі положення Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 09 квітня 2015 року (№ 317-VIII) та перспективи подальшого вдосконалення норм цього Закону шляхом внесення змін до нього. Учасники зустрічі звернули увагу на необхідність проведення відкритого процесу обговорення питань перейменування міст,

бульварів, вулиць, провулків та інших об'єктів, назви яких містять у собі символіку комуністичного тоталітарного режиму громадами на місцях, обговорили стан виконання Закону № 317-VIII та можливість продовження строків його виконання, передбачених Прикінцевими та перехідними положеннями. Крім того, обговорено стан підготовки законопроектів про внесення змін до Конституції України (реєстр. № № 1776, 2217а, 3524).

Також народний депутат України – член Комітету Сторожук Д.А. був делегований для участі у навчальному візиті до Німеччини (Бонн, Дюссельдорф та Кельн – Земля Північний Рейн-Вестфалія) з 04 по 08 квітня 2016 року, метою якого було отримання українською делегацією з перших рук передового досвіду та безпосереднє ознайомлення із системою підготовки юристів та забезпечення якості їх освіти у відповідності до потреб демократичного суспільства, правової держави та ринкової економіки.

Окрім того, у Комітеті 19 травня 2016 року відбулася зустріч з делегацією Підкомітету ООН з попередження катувань за участю народних депутатів України – членів Комітету з питань правової політики та правосуддя Алексєєва І.С., Денисенка В.І., Новак Н.В., Першого заступника Голови Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Пацкана В.В., а також співробітників секретаріатів Комітету з питань правової політики та правосуддя, Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. Учасниками зустрічі обговорено стан підготовки окремих законопроектів у сфері надання безоплатної вторинної правової допомоги, забезпечення належного бюджетного фінансування системи надання безоплатної вторинної правової допомоги в державі, а також результати впровадження інституту безоплатної правової допомоги в Україні, покращення якості надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим особам, питання вдосконалення процедури відбору адвокатів, які уповноважуються надавати безоплатну вторинну правову допомогу, та порядку укладення контрактів і договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, забезпечення стабільного фінансування системи надання безоплатної правової допомоги. Крім того, народні депутати України обмінялися думками з представниками Підкомітету ООН щодо реформування в Україні системи функціонування установ виконання покарань та слідчих ізоляторів.

04 липня 2016 року народні депутати України – члени Комітету Черненко О.М., Ілленко А.Ю., Сидорович Р.М. взяли участь у парламентській конференції на тему: «Свобода ЗМІ як основа демократичних виборів» у Бундестазі, м. Берлін, Федеративна Республіка Німеччина.

В рамках міжнародної співпраці народні депутати України – члени Комітету з питань правової політики та правосуддя Денисенко В.І. та Черненко О.М., члени Комітету з питань запобігання і протидії корупції Барна О.С. та Артюшенко І.А., представники секретаріатів зазначених Комітетів, а також Перший заступник Міністра юстиції України

Севостьянова Н.І., заступник керівника Головного департаменту Адміністрації Президента України з питань впровадження реформ Лисюк Т.В. протягом 24 липня – 06 серпня 2016 року взяли участь у навчальному курсі Японського агентства міжнародного співробітництва «Посилення спроможності організацій у сфері боротьби з корупцією», м. Токіо, Японія.

Також народний депутат України – член Комітету Новак Н.В. є уповноваженим представником Комітету для участі в робочій групі з підготовки посібника для народних депутатів України щодо сприяння повазі до міжнародного гуманітарного права за підтримки Міжнародного комітету Червоного Хреста в Україні. Основна ідея створення посібника полягає у поглибленні знань народних депутатів щодо їх обов'язків у рамках міжнародного гуманітарного права, серед яких забезпечення ратифікації найважливіших угод з міжнародного гуманітарного права, прийняття нормативно-правових актів, необхідних для імплементації міжнародного гуманітарного права, а також взяття на себе законодавчих ініціатив у відповідності до існуючих зобов'язань міжнародного гуманітарного права.

Висвітлення діяльності Комітету. Комітет на виконання Розпорядження Голови Верховної Ради України від 19 травня 2015 року № 699 «Про веб-ресурси Верховної Ради України» та затвердженого ним Положення «Про веб-ресурси Верховної Ради України», а також листа Керівника Апарату Верховної Ради України від 26 травня 2015 року № 06/3-99 (129527) продовжує інформувати громадськість про свою роботу. На офіційному веб-сайті Комітету можна ознайомитися з інформацією про склад і структуру Комітету, секретаріат Комітету, проведені Комітетом заходи (засідання Комітету, «круглі столи» та інші події в Комітеті); розкладом засідань Комітету на період поточної сесії; змінами до розкладу засідань Комітету та порядку денного засідань Комітету; протоколами та аудіозаписами засідань та «круглих столів», стенограмами засідань, актами, прийнятими Комітетом (висновками, рішеннями, планами, пропозиціями та звітами Комітету), інформацією про законотворчу діяльність (а саме: із законопроектами, що перебувають на розгляді у Комітеті та винесені ним на обговорення, а також станом їх розгляду), відомостями щодо забезпечення взаємодії та зворотного зв'язку із Комітетом, фото- та аудіоматеріалами, що висвітлюють діяльність Комітету.

При цьому, секретаріат Комітету оперативно розміщує на веб-сайті Комітету та офіційному веб-сайті Верховної Ради України найактуальніші відомості щодо діяльності Комітету, його членів та секретаріату Комітету.

Підвищення професійної кваліфікації співробітниками секретаріату Комітету. Організаційно-інформаційне, консультативно-правове, методичне забезпечення діяльності Комітету, організацію проведення його засідань, а також забезпечення діяльності народних депутатів України – членів Комітету здійснює секретаріат Комітету.

З метою підвищення професійної кваліфікації співробітників Апарату Верховної Ради України протягом лютого-липня 2016 року на базі Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя за підтримки спільного проекту Європейського Союзу та Ради Європи «Посилення імплементації європейських стандартів прав людини в Україні» і спільного проекту «Консолідація розробки реформ у сфері юстиції в Україні» проведено 8 семінарів-тренінгів із низки запланованих семінарів на тему: «Практика Європейського суду з прав людини», на яких висвітлені питання таких положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, як право на життя (стаття 2), заборона тортур, нелюдського поводження та поводження, що принижує людську гідність (стаття 3), право на свободу та особисту недоторканність (стаття 5), право на справедливий суд (стаття 6), право на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8), свобода думки, совісті і віросповідання (стаття 9), свобода вираження поглядів (стаття 10), право на свободу зібрань та об'єднання (стаття 11), право на ефективний засіб юридичного захисту (стаття 13), права на вільні вибори, відповідно до статті 3 Протоколу 1 Конвенції (стаття 17 Конвенції) та меж застосування обмежень прав людини (стаття 18) у поєднанні з іншими статтями Конвенції, а також практика Європейського суду з прав людини за цими статтями Конвенції. Семінари проведено співробітниками Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини. У заході взяли участь працівники Головного науково-експертного управління та Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України, секретаріатів комітетів Верховної Ради України.

Крім того, протягом лютого-червня 2016 року 20 співробітників Комітету відвідали короткострокові семінари в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України, зокрема, з таких тем: «Конфлікти, стреси, маніпулювання в управлінській і політичній діяльності», «Організація контролю та виконавської дисципліни в органах влади», «Інноваційний менеджмент в органах влади», «Проектний менеджмент в діяльності органах влади» та ін.

Також 4 головні консультанти секретаріату Комітету протягом лютого-червня 2016 року пройшли підвищення професійної кваліфікації у сфері законотворчої діяльності в Українській школі законотворчості Інституту законодавства Верховної Ради України за навчальними програмами «Законотворча діяльність» та «Європейське парламентське право».

Троє співробітників секретаріату Комітету пройшли двотижневе навчання в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України: один у квітні 2016 року та двоє у травні 2016 року.

Один із співробітників секретаріату Комітету закінчив літню школу з виборчого права протягом 17-28 липня 2016 року у м. Яремче Івано-Франківської області, проведеної за підтримки Інституту виборчого права та Офісу ради Європи в Україні.

Враховуючи викладене, слід зазначити, що за період роботи четвертої сесії Верховної Ради України восьмого скликання народними депутатами України – членами Комітету з питань правової політики та правосуддя і співробітниками секретаріату Комітету з чітким дотриманням норм Конституції України, Регламенту Верховної Ради України, законів України «Про Комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України» створені необхідні умови для подальшої роботи Комітету з питань, віднесених до його предметів відання, а також роботи Верховної Ради України в цілому.